جهڙ ڪيون

واپاري بائيو ٽيڪ فصلن جي عالمي صورتحال

لکندڙ: ڪلائيو جيمز

ترجمو: حفصه صديقي

بائيو ٽيڪ فصلن جو ايراضي هڪ بلين ڪان وڌيڪ ٿي ويو
2010ع واپاري بائيو ٽيڪ فصلن جو 15 هين سالگره جو سال آهي.

1996 ڪان وٺي 2010ع تائين انهن فصلن جو گڏيل ايراضي وڌي هڪ بلين ٿي ويو آهي جيڪو آمريڪا ۽ چين جي وسيع ايراضي جي برابر آهي. اِن سان اُن ڳالهه جو به اشارو ملي ٿو ته بائيو ٽيڪ فصلن جو مستقبل خطرناڪ آهي.

1996-2000 جي وچ ۾ انهن فصلن جي انگن ۾ 87 اضافو هڪ رڪارڊ آهي، جيڪو بائيو ٽيڪ فصلن کي جديد زرعي ٽيڪنالوجي ۾ وڌ ڪان وڌ ٽيڪنالوجي ۾ تبديل ڪري رهيو آهي.

2010ع ۾ ان جي نمو جي رفتار 10 سيڪڙو ڪان ٿي ڪري 148 ملين هيڪٽر تائين ٿي ويو جيڪو گذريل پندرهن سالن ۾ 14 ملين هيڪٽر جو نمايان اضافو آهي. 2009ع ۾ ٽريٽ هيڪٽر 180 ملين هيڪٽر ڪان 205 ملين هيڪٽر ٿي ويو جيڪو 14 فيصد يا 25 ملين ٽريٽ هيڪٽر جو اضافو آهي.

بائيو ٽيڪ فصلن جي پوک ڪرڻ وارن ملڪن جو تعداد 2009ع ۾ 25 ڪان وڌي ڪري 29 تائين ٿي ويو، جڏهن ته هي پهريون دفعو ٿيو آهي ان مان 10 وڏن ملڪن ۾ ان فصلن جو ايراضي هڪ ملين هيڪٽر ڪان وڌي ويو آهي، دنيا جي اڌ ڪان وڌيڪ آبادي يا 59 في صد يا 4 بلين ماڻهو جيڪي 29 ملڪن ۾ آباد آهن بائيو ٽيڪ فصلن جي ڪاشت ڪري رهيا آهن.

نون ملڪن ۾ پاڪستان، مينما ۽ سوئيڊان جهڙا ملڪ آهن انهن هن سال باقاعده فصلن جي منظوري ڏيئي ڇڏي آهي. 30 ملڪن بيئو ٽيڪ درآمدي مصنوعات استعمال ڪري رهيا آهن. دنيا جي 59 ملڪن ۾ بائيو ٽيڪ مصنوعات ڪٿيا حاصل ڪئي وڃي ٿي،

2010ع ۾ 15.4 ملين هارين بائيو ٽيڪ فصلن جي ڪاشت ڪئي آهي. ائين ئي ان فصلن ڪان فائدو کڻڻ وارن دنيا جي 15.4 ملين غريب هاري آهن. نمايان طور تي 1996ع کان هارين هر سال ان فصلن جي حق ۾ 100 ملين افرادي فيصلا ڪيا، جن جي ڪري ان فصلن ڪان فائدو حاصل ٿيو.

ترقي پذير ملڪن ۾ 2010ع سيڪڙو ڪاروباري بائيو ٽيڪ فصلن جي ڪاشت ڪئي وئي جڏهن ته 2015ع ۾ صنعتي ملڪن جي ڪل تعداد ڪان وڌيڪ ٿي ويندو بائيو ٽيڪ فصلن جي شرح نمو ترقي پذير ملڪن ۾ 17 سيڪڙو يا 10.2 ملين هيڪٽر آهي جڏهن ته ترقي يافته ملڪن ۾ 5 سيڪڙو يا 3.8 ملين هيڪٽر ڪان وڌيڪ آهي.

لاطيني آمريڪا جي ملڪن ۾ برازيل جي حيثيت هڪ انجڻ جهڙي آهي جتان بائيو ٽيڪ فصلن جي ڪل مقدار ۾ 4 ملين هيڪٽر جو اضافو ٿيو آهي.

آسٽريليا ۾ ڪيترن سالن ڪان قحط سالي بعد اڄ بائيو ٽيڪ فصلن جي تعداد ۾ نمايان اضافو ٿيو آهي، جيڪو 184 سيڪڙو آهي ان طرح سان هي 653،000 هيڪٽر تائين پهچي ويو آهي.

بر ڪينا فاسوايئو ٿيڪ فصلن جي حوالي سان پيووڏو ملڪ آهي جتي اتي فصلن ۾ 126 سيڪڙو اضافو ٿيو يا اسي هزار هاري 240،000 هيڪٽر پر ان فصلن جيڪاشت ڪري رهيا آهن. هي 65 سيڪڙو شرح adoption آهي

ميانمار ۾ 375000 ننڍا هاري ڪاميابي سان 270،000 هيڪٽر تي Bt ڪپهه جي ڪاشت ڪري رهيا آهن. هن ملڪ ۾ سپني فصلن کان 75 سيڪڙو آهي.

انڊيا ۾ نائين سال به نمويذيري نندي پيماني تي رهي. 3عه6 ملين هاري 4عه9 ملين هيڪٽر تي Bt ڪپهه جي ڪاشت ڪري رهيا آهي. اهو به adoption جي شرح جو 86 سيڪڙو آهي.

ميڪسيڪو ۾ بايئو ٽيڪ ڪڻڪ جي فيلڊ ٽرائل ڪاميابي سان ٿي وئي، يورپي يونين جي 8 ملڪن Bt يا Amflora، نشاستو وارا پٽاٽا جن جي ڪاشت ٿي وئي آهي، جنهن ڪري انهن ملڪن ۾ ويجهڙائي ۾ قانوني منظوري حاصل ٿي آهي. پهريون دفعو بايئو ٽيڪ فصلن کي پوکڻ وارن ملڪن جو ڪل ايراضي 50 سيڪڙو آهي.

Stacked trait بايئو ٽيڪ فصلن جي ڪاشت ٿي وئي آهي، جڏهن ته ان مان اٺ ترقي پذير ملڪ آهن. 2010ع ۾ انهن فصلن مان 2عه23 ملين يا 184 ملين هيڪٽر کان 22 فيصد Stacked trait فصلون آهن.

1996ع کان 2007ع ۾ موسمي تبديلي ۾ استحڪام ۾ ان فصلن ۾ اهم ڪردار ادا ڪيو هي ڪم فصلن جي پيداوارايت ۾ ان جي قيمت ۾ 65 بلين آمريڪي ڊالر جي اضافو ٿيو، جنهن مان ماحوليات جو 393 ملين ڪلو گرام a.i جراثيم ڪش دوا کان محفوظ ڪيو.

صرف 2009ع ۾ CO_2 جي خرچ ۾ 18 بلين ڪلو گرام جي ڪمي ٿي جڏهن ته روڊن کان 7 بلين ڪارون گهٽ ڪيون آهن. حياتياتي تنوع جي محفوظ رکڻ جي لاءِ 75 ملين هيڪٽر زمين کي بچايو ويو.

ان کان علاوه هن فصلن جي ڪري 4عه41 ملين هارين جي حالات ۾ بهتري ٿي، جڏهن ته دنيا جي غريب ترين آبادي آهي، ان طرح اهي فصل غربت ۾ ڪمي هدف جي حصول بنائڻ ۾ پنهنجو ڪردار ادا ڪيو آهي.

ان طرح، وقت ۾ لاڳو جي حوالي سان ننڍا ۾ ترقي پذير ملڪن ۾ انتهائي موثر منصوبا بندي جي ضرورت آهي. هن وقت اهڙي قانوني نظام جي ضرورت آهي جيڪو سخت ۾ ذميدار ٿئي پر بدنام نه ٿئي. 2010ع ۾ بايئو ٽيڪ ٻجن جي عالمي قدر 2عه211 ملين آمريڪي ڊالر هو، جن ۾ ڪاروباري بنيادن تي مڪئي، سويابين، ڪڻڪ ۽ ڪپهه جي قيمت جو حصو 150 بلين آمريڪي ڊالر آهي.

مستقبل جا امڪانات:

ايندڙ پنجن سالن ۾ انهن فصلن جي لاءِ حوصله افزائي ٿيندي. 2012ع ۾ خشڪ سالي کان مزاحم مڪئي، 1013ع ۾ گولڊن چانورن جي قسمن صرف ايشيا ۾ هڪ بلين غريب گهرن جي چلهن ۾ واڌارو ٿيندو، هي سال ملينيئم ڊيولپمينٽ مقصد جي حصول جي حوالي سان اهم آهي.

بايئو ٽيڪ فصلن پنهنجي وڌيڪ پيداوار جي ڪري ملينيئم ڊيولپمينٽ ۾ اهم ڪردار ادا ڪندي، هي يقينن ISAAA ان جي باني صدر نارمن بورلاگ جو ڪارنامو آهي جنهن دنيا جي هڪ ملين ماڻهن کي بک ۽ افلاس کان بچايو آهي.

تفصيلي معلومات جي لاءِ ISAAA جي ڪتابچي 42 بايوٽيڪ/جي ايم فصلن جي عالمي صورتحال ۾ پيش ڪيون ويون. ڪتابچي کي ڪلايئو جيمز لکيو وڌيڪ تفصيل جي لاءِ اسان جي ويب سائيٽ www.isaaa.org ڏسو، يا info@isaaa.org تي رابطو ڪيو.